

*Dags för återreglering
av elmarknaden?*

1 december 2022

Avregleringstrenden och internationaliseringen som startade för 35 år sedan, har den kommit till vägs ende?

- Klarar en kapitalistisk styrd marknad av att långsiktigt säkerställa samhällskritiska verksamheter som elförsörjning, vattenförsörjning, sjukvård, transportsystem, beredskapslager, skola mm ?
- Kan vi förlita oss på att andra länder utanför Europa förser oss med de varor och produkter som krävs för ett fungerande samhälle?
- Är det ok att Kina köper Uniper från tyska staten och får kontroll över kärnkraftverk och vattenkrafttillgångar i Sverige?
- Vad leder det till att våra politiker sitta på läktaren och peka finger och skylla på marknadsaktörerna och Bryssel?
- Vad är reversibelt eller har vi redan skickat ut barnet med badvattnet?

To be discussed .....

BEKEN teamet

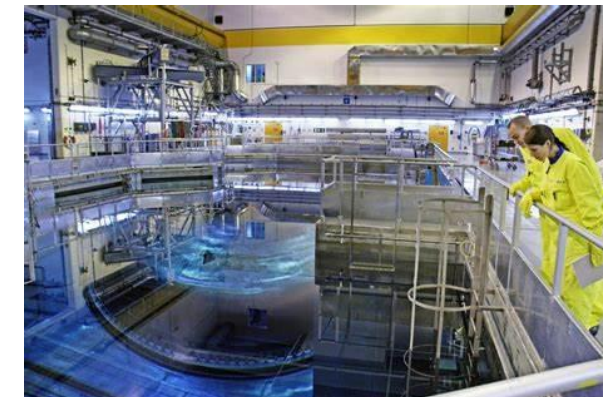
Vårt mål är att bedriva folkbildning (vi saknar legitimitet) kring de skenande elpriserna och leverera fakta till opinionsbildare

- En grupp av energianalytiker, traders, portföljförvaltare, kommunikatörer, jurister och jag som sammanhållande och inspiratör.
- Vi har alla vår bakgrund från kraftindustrin där några av oss var med från början av 70-talet och upplevt förutsättningar innan såväl som efter avregleringen i mitten av 90-talet.
- Teamet är opolitisk, ideellt och fristående från branschorganisationer. Vi har inga finansiärer för den verksamhet vi bedriver.

5-15 öre/kWh

Sverige har tillsammans med Norge de lägsta produktionskostnaderna av el i Europa. Sverige har inte heller elbrist som länderna i Centraleuropa har. Varför ska vi spara om det leder till sänkt levnadsstandard?

< 20 öre/kWh

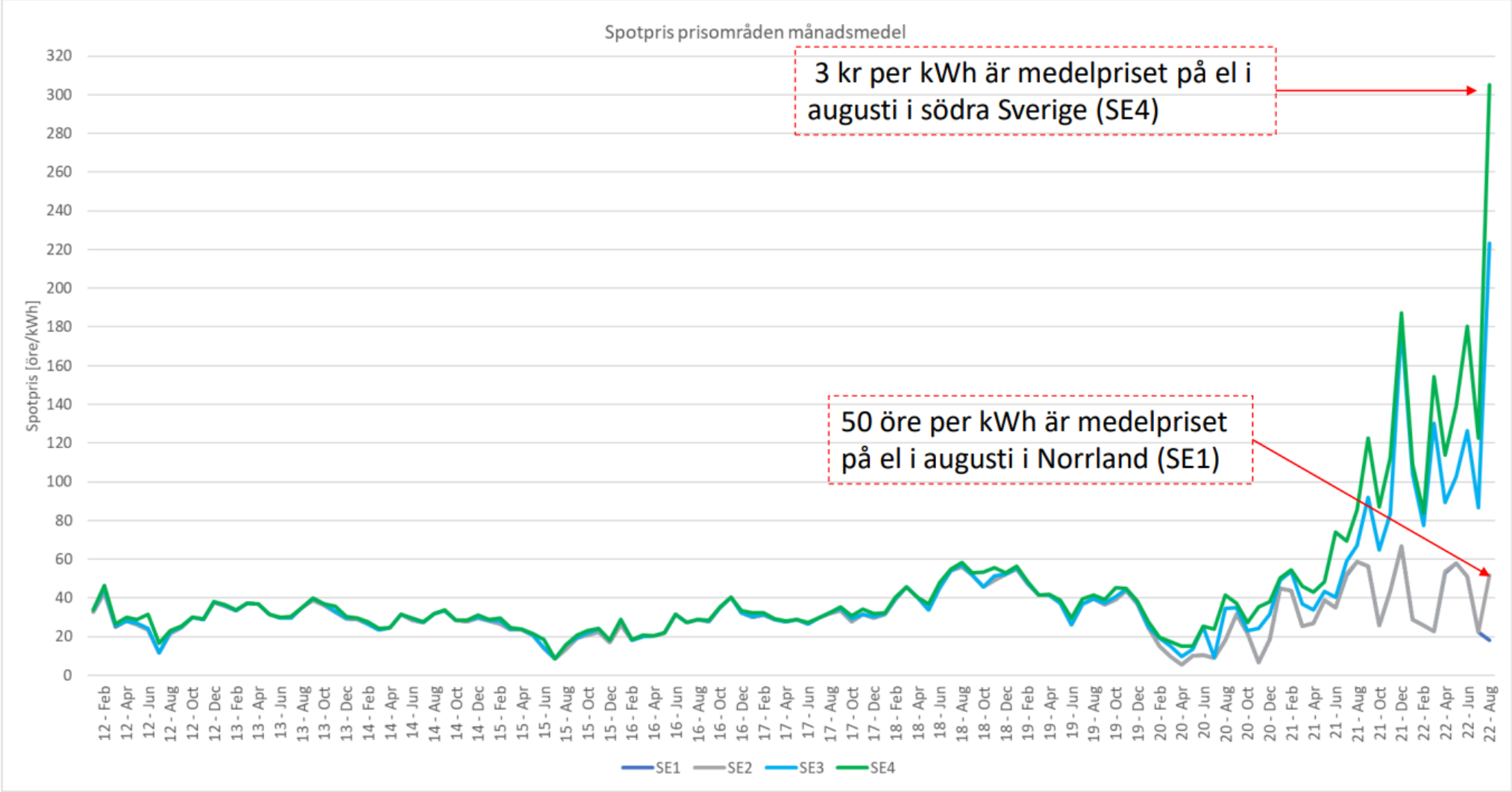

<3 öre/kWh

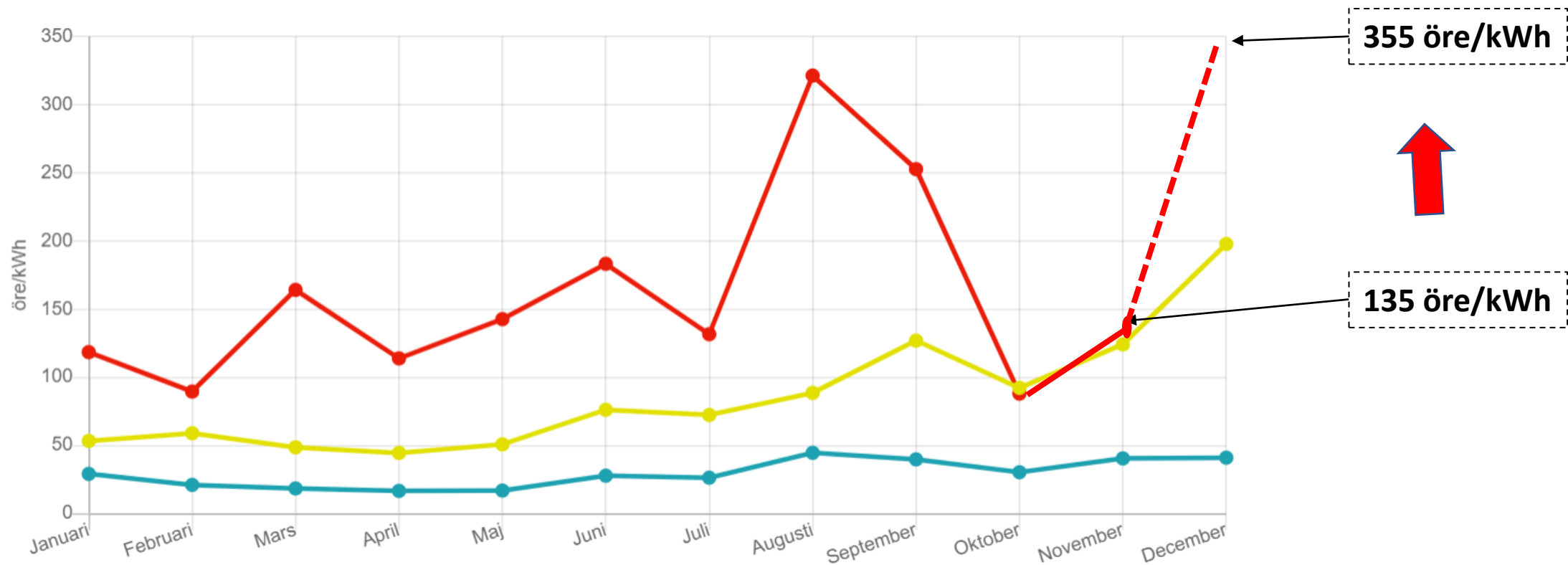

Varför har vi då haft skenande elpriser i södra Sverige med en peak i augusti på över 6 ggr högre än annars?

Den nuvarande marknadsmodellen har tjänat sitt syfte väl – men gör det inte längre .....

Elprisutvecklingen över 3 år

Idag så betalar alla elområden i Sverige 3 kr 40 öre/kWh

Elkostnad för elkonsumenten

Elräkning = Energi + Elnät + Elskatt + Moms

Elräkning i dec 2020: $45 + (33+17) + 36 + 33 =$ **1 kr 64 öre/kWh**

7,2 ggr

3,2 ggr

Elräkning i aug 2022: $325 + (33+18) + 36 + 115 =$ **5 kr 27 öre/kWh**

Och nu höjer närbolagen sina avgifter för att de har ökade kostnader för inköp av nätförluster och då det överförs mindre energi på deras ledningar måste de höja den fasta delen i nätavgiften.

1-7 november

SE1

Elområde 1
Norra Sverige

317,99
öre/kWh

SE2

Elområde 2
Norra Mellansverige

317,99
öre/kWh

SE3

Elområde 3
Södra
Mellansverige

349,05
öre/kWh

SE4

Elområde 4
Södra Sverige

354,73
öre/kWh

Idag **338 öre/kWh**

338 öre/kWh

338 öre/kWh

338 öre/kWh

Danmark:	339 öre/kWh
Tyskland:	325 öre/kWh
Polen:	188 öre/kWh
Litauen:	340 öre/kWh
Norge:	320 öre/kWh
Finland:	339 öre/kWh
Frankrike:	430 öre/kWh
England:	359 öre/kWh

Boven i dramat?

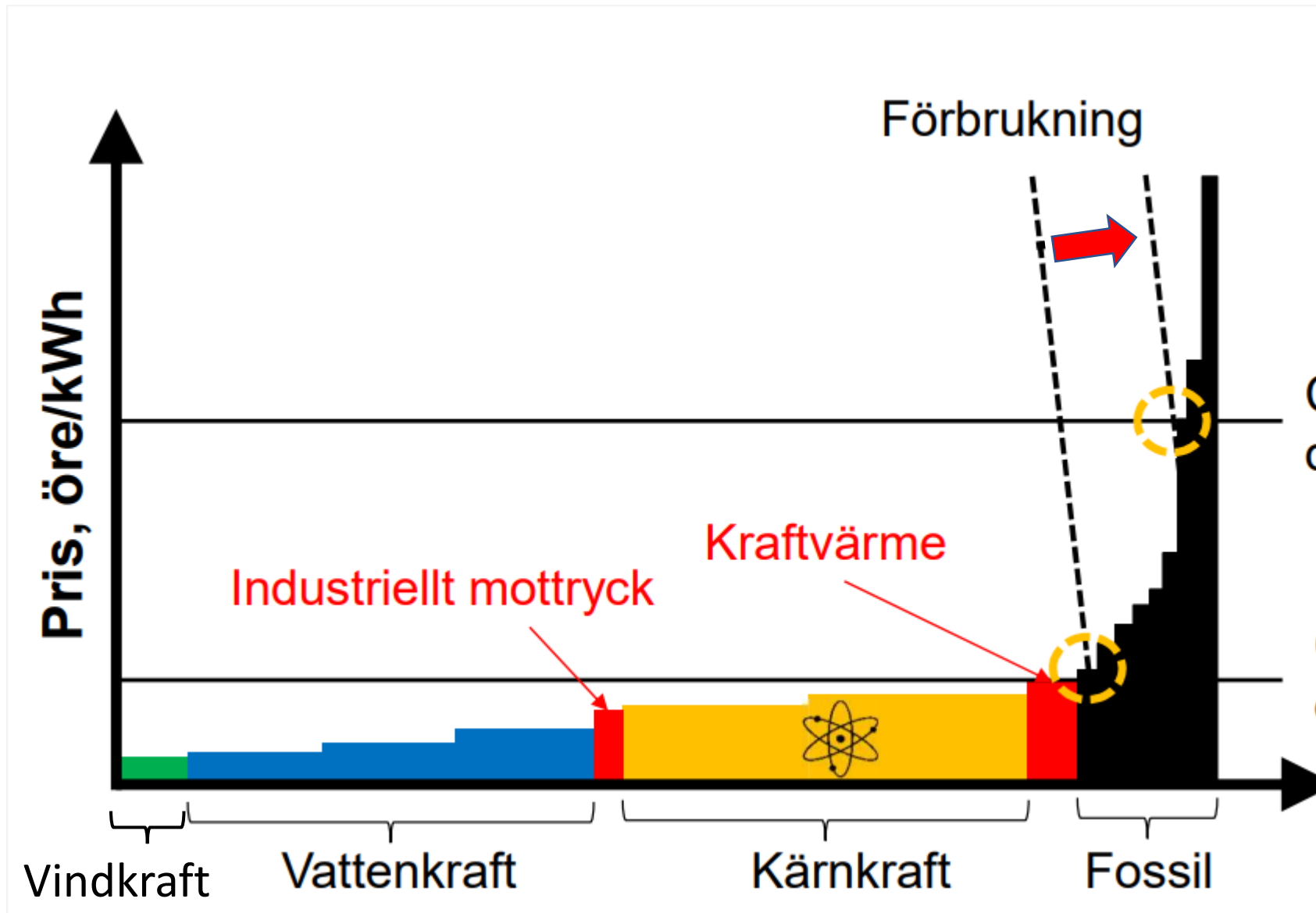
1. För lite elproduktion i södra Sverige
2. För lite stamnät från Norrland till södra Sverige
3. För mycket elexport

Pkt 1 och 2 tar 10-20 år att åtgärda

Pkt 3 kan åtgärdas på några månader

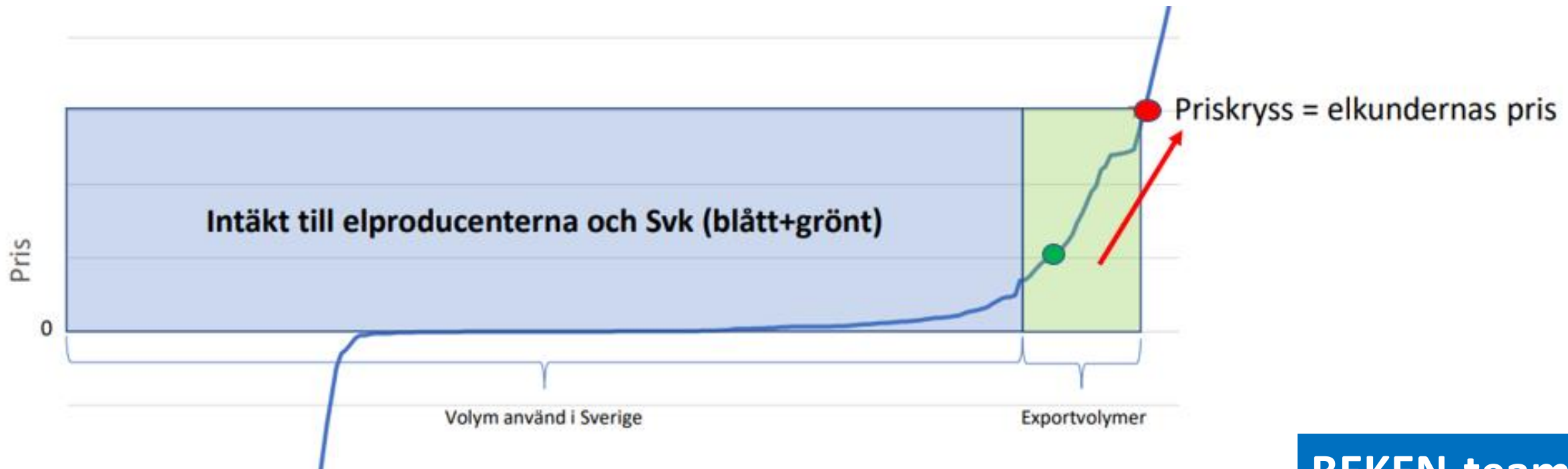

Marginalprissättningsmetodiken

Prissättningsmodellen är inte utformad för att räkna fram rätt pris när en prissättande komponent blir dominerande.

I Tyskland är det naturgasen – i Sverige är det mängden export till Centraleuropa

TV inslag om hur elpriserna sätts

<https://svt.se/nyheter/lokalt/skane/elexpertens-modell-ska-losa-elkrisen>

Max förbrukning 5 000 MW

Max produktionskapacitet 1 800 MW

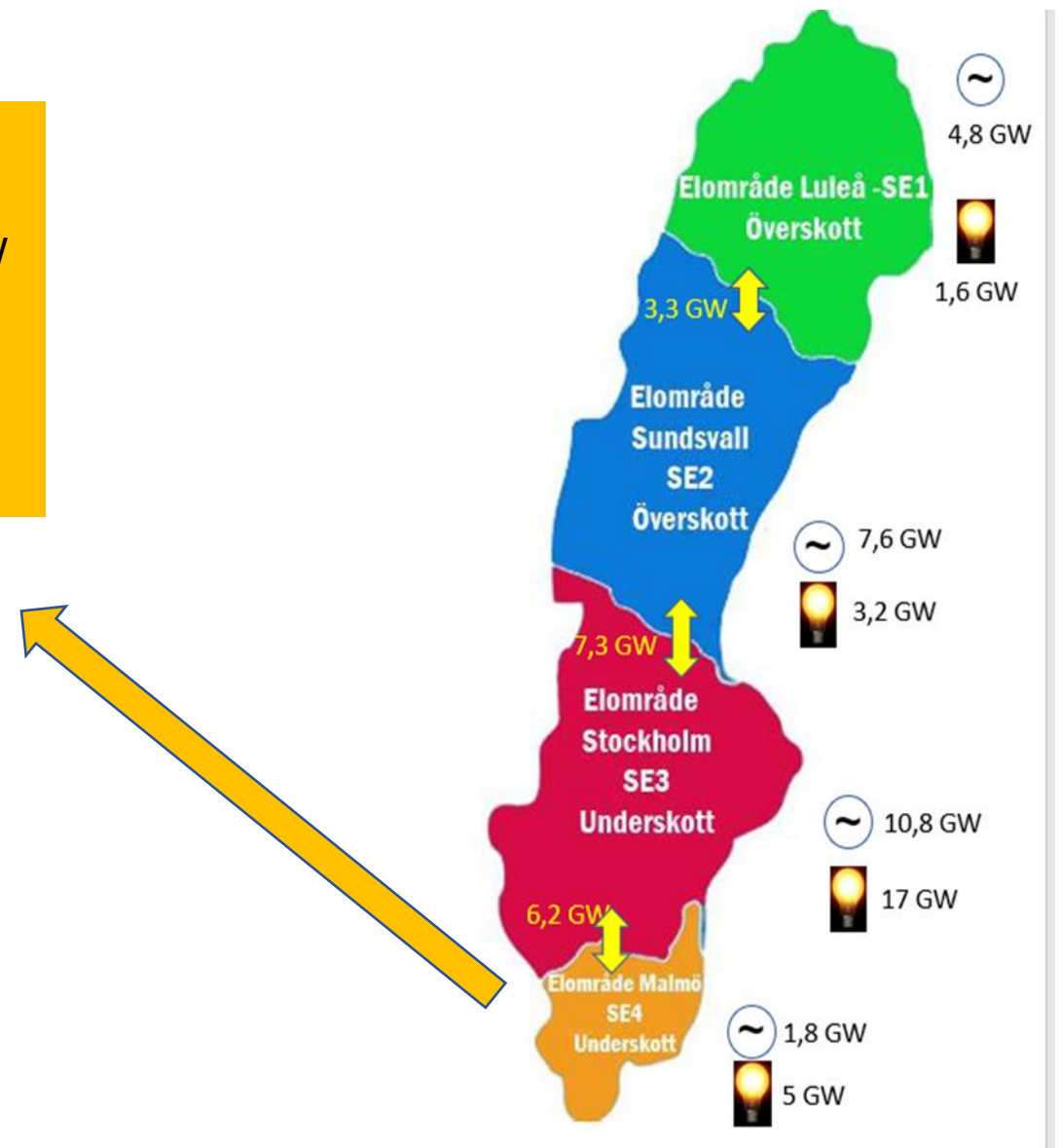
Importkapacitet från SE3: 6 200 MW

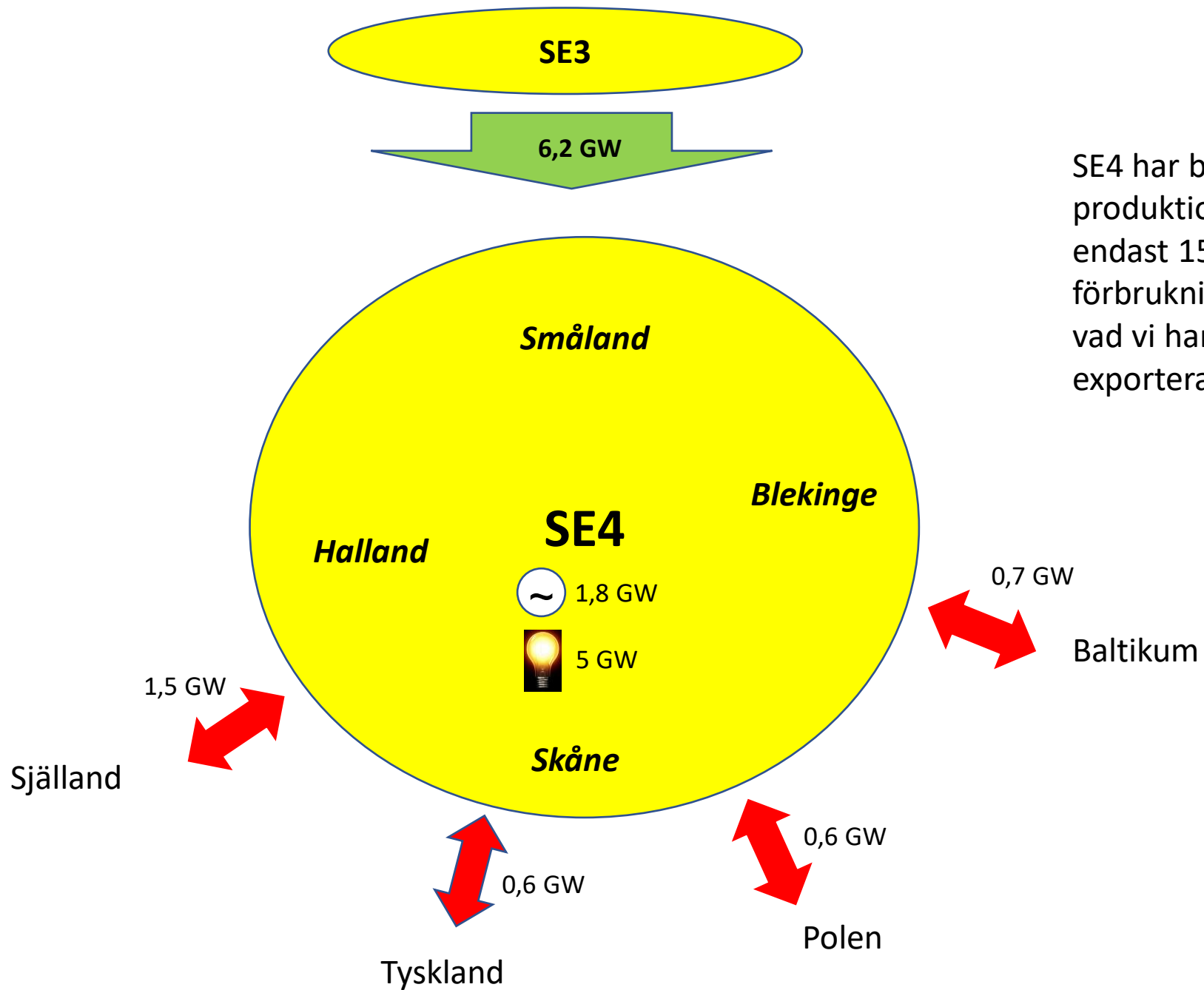
Exportkapacitet: 3 200 MW

En "vanlig" decemberdag så exporterar SE4:

- ✓ nästan dubbelt så mycket som vi kan producera.
- ✓ 50% av vad vi kan överföra från SE3

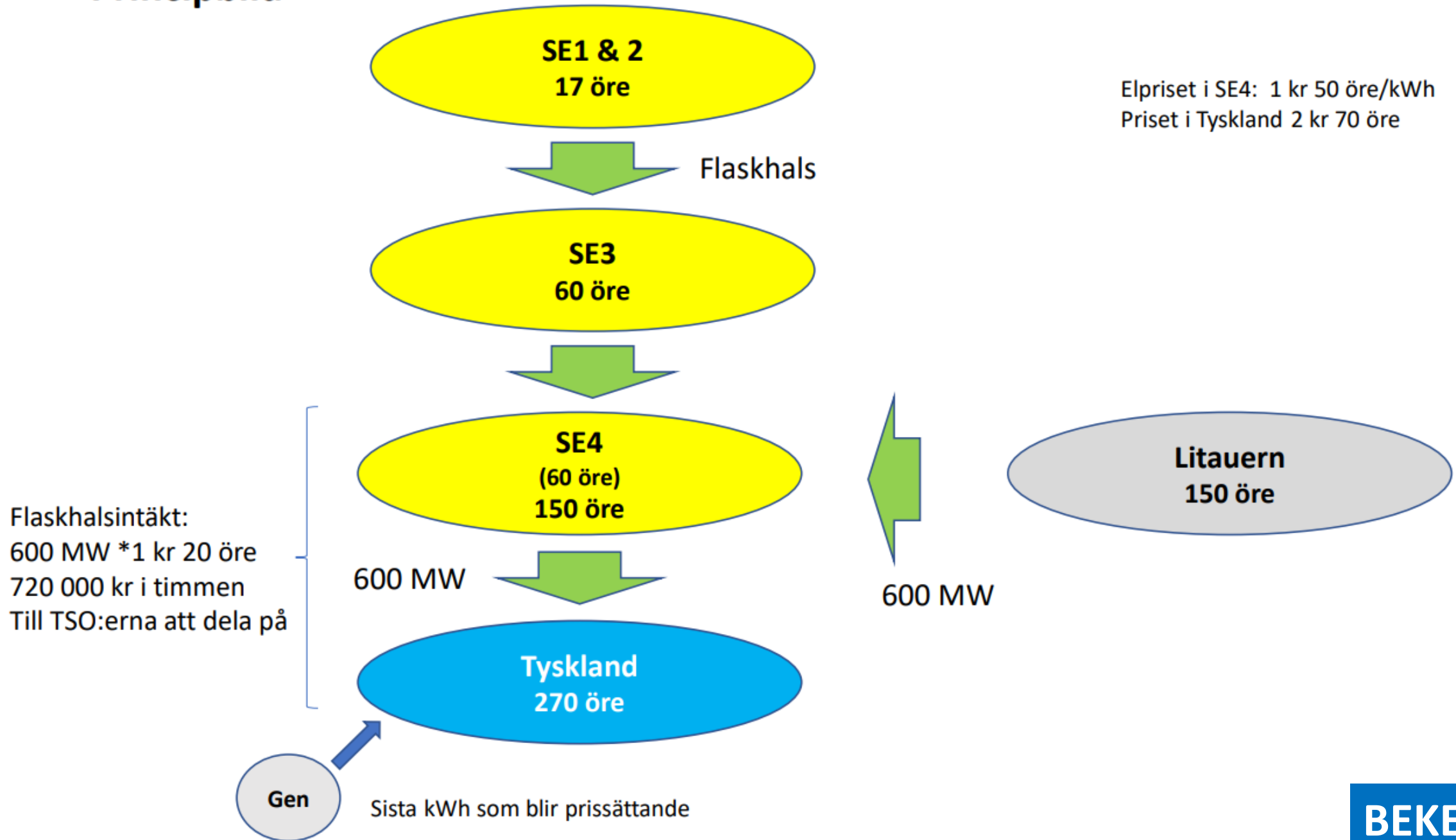
Sverige måste därför ofta importera el från Litauen för att exportera till de andra grannländerna.

SE4 har begränsad produktionskapacitet – endast 15% av max förbrukning och hälften vad vi har möjlighet att exportera

Principbild

Fullastade kablar frikopplar oss från elpriset i landet vi exporterar till

SE3

6 200 MW

SE4

Baltikum

När SE4 har lägre pris än Baltikum, men kan inte få fram mer el för att möta Baltikum's behov än 650 MW till Baltikum. Baltikum behöver då starta ett kraftverk för att få fram de 50 MW som "fattas". Och det ser ut som att Sverige levererar 700 MW till baltikum.

Priset på att producera dessa 50 MW i ett koleldat kraftverk i Litauern sätter priset på elen som förbrukas inom SE4 fast att vi är exportland så importerar vi Litauerns priser för sista kWh.

När "experter" (oftast nationalekonomer) säger att när kablarna går fullastade så frikopplar vi oss från det landet vi exporterar till, men då ger det sig att vi har billig energi för att kunna leverera 100%

Belopp att betala	Elräkning	3 255 kr
Betala senast	28 okt	23 255 kr
Bankgiro		5014-0045
Faktura/OCR-nummer		123 456 789 10
Avser		september 2022

225 miljarder kronor

Flaskhalsavgifter

Oskäliga övervinster

Moms, utdelning och beskattning

>100 miljarder

Du och du och jag och 5 miljoner till söder om Dalälven är med att via våra elräkningar finansierar de ökade kostnaderna i regeringens budget för återställande av försvarsmakten, brottsbekämpning, förbättrad sjukvård och en skolan värd namnet.

Satsningar som måste göras, men inte ska detta ske via elräkningarna ...!!! Här får politiken vara ärliga och tala om varför de måste höja skatten.

***En pågående förmögenhets-
överföring som kan liknas med att
staten "rånar" elkonsumenterna***

Den politiska navigeringen i de skenande elprisfrågan

1. Efter valet pratades det först bara om kärnkraftens återtåg på vindkraftens bekostnad.
2. Sedan kom elstödspengarna och dess konstruktion och när dessa pengarna betalas ut att hamna högst på agendan.
3. Nu måste vi diskutera att vidta åtgärder i prissättningsmodellen av el, så att den förmögenhetsöverföring som sker dagligen från elkunderna till staten och elproducenterna upphör.
4. Då behöver vi inte parata om elstöd för då betalar elkunderna var den elen som vi förbrukar i Sverige kostar (marginalprissättning) att producera.

Elpriskompensation

Ebba Busch efter vändningen: "Den här modellen är bättre"

"Kaos"

"Svek"

"Ologiskt"

"Orättvist"

Varför ta pengar från elkunderna för att sedan betala tillbaka 25% av dessa pengar till elkunderna i ett ologiskt och osolidarisk modell som ministern numera kalla *"En bättre modell"*.

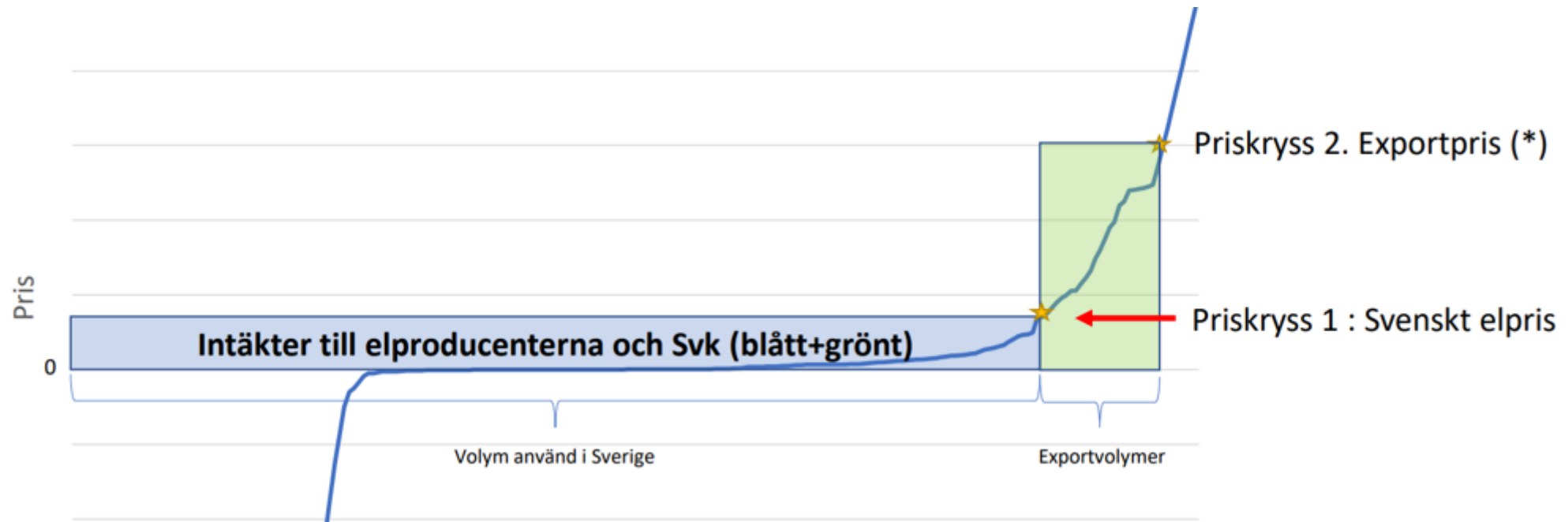
Hasse och Tage: Hur mycket har du tjänat? Hur mycket har du kvar?
Skick in dessa pengarna till staten ...!!!

Konsekvensanalys

- Det blir en orimlig logik när politiken efterfrågar att svenska elkunder ska vara lojala Europa och acceptera EU nödåtgärdsprogram som resulterar i att svenska elkonsumenter ska betala 5-10 ggr högre elpris och som inte ens kommer tyska elkunder till gagn, medan elproducenterna, Svenska kraftnät och Finansdepartementet inte behöver vara lojala utan kan varje dag i veckan kapitaliserar på den uppkomna situationen där en havererad prissättningsmodell genererar oskäligen intäkter till dem.
- Dessa extrema elkostnader som drabbat och kommer att drabba svenska elkonsumenter framgent, driver upp inflationen och räntorna och underminerar för småföretagare och villaägare att klara sig.
- Detta leder till en ond spiral som blir okontrollerbar.

Lösningen

Frikoppla prissättningen av de volymer el som levereras till de svenska elkonsumenterna från exportvolymerna = BEKEN metodiken.

Kombinerat med en efterhandsgranskning av budgivningen

Vad gör andra länder

Tyskland är de som format EU nödgärdsprogram

Portugal och Spanien har infört en modell typ BEKEN där staten köper in naturgasen och säljer denna tillbaka till marknaden för ett pris som inte sätter priskrysset.

Italien har ett elområde för alla elkonsumenter och flera elområden för producenterna, Staten tar kostnaderna där emellan.

Polen har infört ett system där transiterade volymer genom landet får ingen prispåverkan för polska kunder.

Norge har sedan början av året ett pristak vad det får kosta för privatkunderna. Kommer att utöka detta att gälla alla kunder.

... och Sverige gör ingenting utan ska införa EU nödgärdsprogram, som är utformat för den tyska marknaden

Davids kamp mot Goliat

- För att kunna räkna på olika produktion- och förbrukningsscenarior samt exporten inverkan, har vi bett om data från Nordpool, bett Energiforsk att hjälpa oss med simuleringar och beräkningar om vi genomför förändringar i prissättningsmodellen. Vi har även bett Energimarknadsinspektionen om buddata för att förstå vilket kraftslag och vem det är som definierar priskrysset varje timme. Samtliga har avvisat våran begäran
- Vi har begärt ut information om hur mycket moms som Finansdepartementet har fått ut det senaste året. De har avvisat denna begäran.
- Vi har inkommit med en begäran om att Energimarknadsinspektionen ska granska budgivningen den 12 augusti. Efter tre månaders passivitet så avslog myndigheten denna begäran.
- Vi anmälde i augusti Agenda till SVT granskningsnämnd för att man i ett av de första reportagen gav skenet av att de höga elpriserna hamnade hos Putin.
- Vi tillskrev den tidigare regeringen i ärendet om att deras uttalande att den s.k Beken metodiken skulle strida mot EU lagstiftningen och att vi ville att detta skulle bekräftas av kommissionen. Fick inget svar
- Vi har tillskrivit EU kommissionen i samma ärende. DE har svarat pliktskyldigast och hänvisat till de svenska representanterna i EU.

Våra sympatisörer

- *Fackliga organisationerna med LO i spetsen*
- *Villaägarnas Riksförbund*
- *Sydsvenska och Småländska Handelskammarna*
- *Vänsterpartiet*
- *Folk i gemen*

Våra belackare

- *Regeringen*
- *Svenska kraftnät*
- *Energimarknadsinspektionen*
- *Energiforsk*
- *Nationalekonomerna*
- *Agenda*

De som sitter på läktaren

- *Svensk Näringsliv*
- *Företagarna*
- *Traditionella opinionsbildare*
- *Media i stort*
- *Socialdemokraterna*

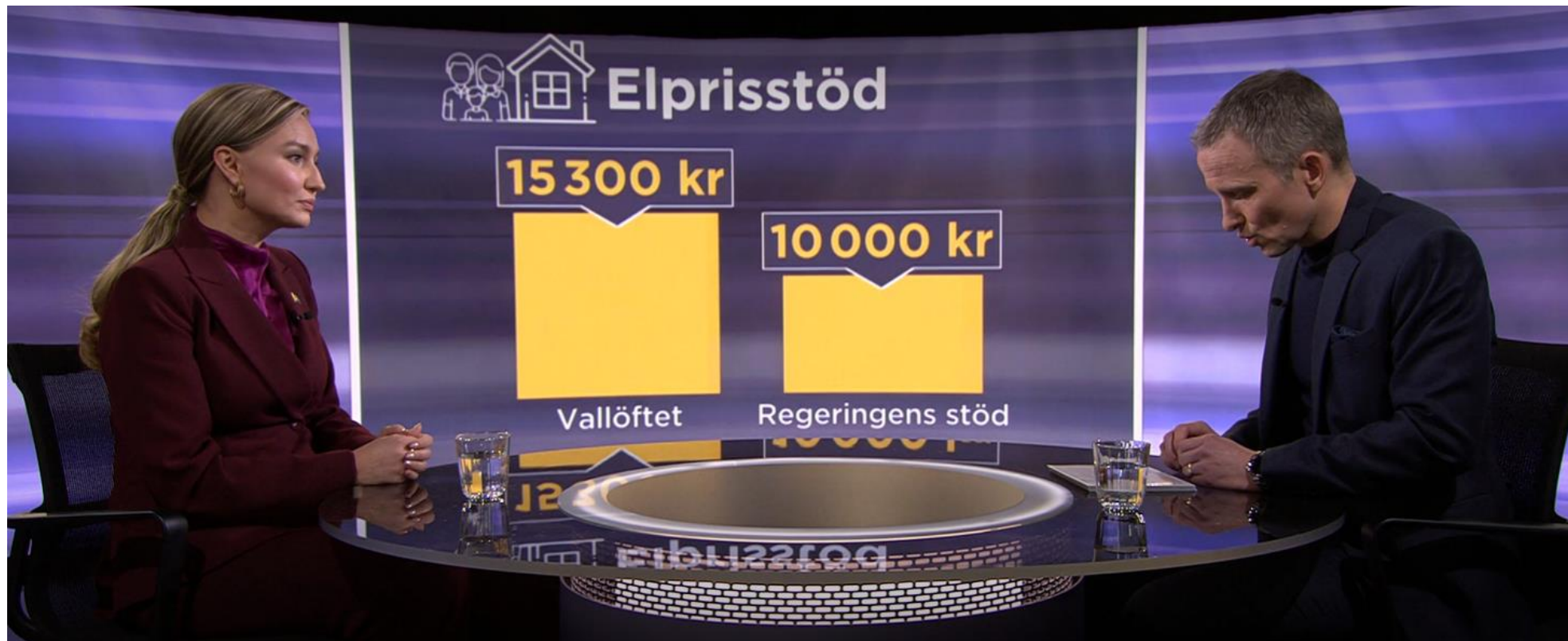
**Då den 30 augusti -
strategichef för
Villaägarnas Riksförbund**

**Idag statssekreterare till
Energiministern**

Vi kräver att den svenska regeringen gör allt i sin makt för att ändra den rådande situationen. Svenska elkonsumenterna kan inte längre utsättas för en fallerad prismodell. Den behöver reformeras eller bytas ut, skriver Daniel Liljeberg, Villaägarna.

TV inslag - LO

[https://www.tv4.se/artikel/6NbLDokBvUre70KGJlvRTv/sa-kan-sverige-fa-stopp-pa-rusande-inflationen-besk-
medicin](https://www.tv4.se/artikel/6NbLDokBvUre70KGJlvRTv/sa-kan-sverige-fa-stopp-pa-rusande-inflationen-besk-
medicin)

Varför ställer Anders Holmberg eller någon annan journalist frågan till energiministern: *”Är det rimligt att elkunderna ska betala skyhöga elräkningar där merparten av pengarna hamnar i statens fickor och hos elproducenterna som 2-3 dubblat sina vinster ...???”*

Här är de skyldiga till att det inte vidtas åtgärder för att lösa de höga elpriserna de kommande åren ....

**”Vem slaktar
en ko som
mjölkar bra!”**

Vad vill Regeringen?

Regeringens passivitet och avvisande av att korrigera i prissättningsmodellen så att förmögenhetsöverföringen upphör, kan ha sin grund i:

- Finansdepartementet får in extra momspengar (ca 45 miljarder på årsbasis)
- Finansdepartementet får utdelning av statligt ägda elproducenten Vattenfalls övervinster.
- Den havererade prissättningsmodellen kommer att fortsätta att allokera flaskhalsavgifter in på Svenska kraftnäts balanskonto. Dessa pengar kan inte Regeringen komma åt, så då kan de istället använda dessa för att betala ut fler "Robin Hood bidrag" till elkonsumenterna (politisk goodwill), under täckmanteln att Regeringen stöttar elkunderna som är drabbade av höga elräkningar (trots att flaskhalsavgifterna enbart är ca 35-40% av de höga elräkningarna).
- Ovanpå detta så ger den av EU beslutade lagstiftning om straffbeskattning av elproducenterna, Regeringen rätt att hämta hem mellanskillnaden vad elbolagen fakturerat kunderna och vad som staten anser vara skäligt.

Debatt artikel i SvD den 10 nov

Debatt

Redaktör Carina Stensson Bitr redaktör Björn Jorner
Debattredaktionen debatt@svd.se Telefon 08-13 51 49
Webb: SvD.se/debatt Twitter: twitter.com/SvDDebatt Facebook: SvD Debatt

Finns det en dold agenda med elpriserna?

Det pågår en enorm förmögenhetsöverföring från elkunderna till staten. Finns det verkligen en politisk ambition att lösa problemen? undrar Bengt Ekenstierna.

Elstödspengarna är inflationsdrivande

Det är ett märkligt resonemang som drivs av nationalekonomerna att utbetalning av stödpengar driver på inflationen, då elkonsumenterna kommer att "slarva" bort dessa pengarna.

Det är diskriminerande att ha en sådan inställning när många många av de som drabbats och kommer att drabbas av höga elräkningar har en tugg vardag att få ekonomin att gå ihop.

Dessutom måste man ställa sig frågan – om vi inte fått den gassituation som vi fått i Europa som lett till skenande elpriser och där elkonsumenterna inte blivit "rånade" via höga elräkningar – vad hade då hänt med inflationen ...????

Läckande tak

EU metodiken

Ingenjörens lösning – laga taket

Kommer elpriserna att komma tillbaka till 45 öre/kWh när "taket är lagat" ...???

Sannolikt inte – marknaden har fått accepterat högre elpriser och det "nya normala" hamnar sannolikt på det dubbla mot vad vi hade ....??!!!

TACK ...!!!